

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/52/2017
Identifikačné číslo spisu:	8308206456
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8308206456.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú konajú LESY Slovenskej republiky, š. p., so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP 8, zastúpenej JUDr. Irenou Sopkovou, advokátkou v Košiciach, Hlavná 25, proti žalovanému Urbárskej a pasienkovej spoločnosti, pozemkovému spoločenstvu Nižná Jablonka, so sídlom v Nižnej Jablonke, IČO: 35 506 458, zastúpenému JUDr. Petrom Barňákom, advokátom v Humennom, Kukorelliho 58, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 C 14/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2015 sp. zn. 20 Co 25/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2015 sp. zn. 20 Co 25/2014 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné rozsudkom z 10. decembra 2013 č. k. 11 C 14/2008-875 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - pozemkom zapísaným na LV č. XXX, XXX, XXX, XXX a XXX pre kat. úz. H.. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 80 písm. c/, § 90, § 91 ods. 1 a 2, § 159 ods. 1 a § 159a zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) a § 31 ods. 1 a 8 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, vecne tým, že v konaní nebolo sporné, že vlastníkom predmetných nehnuteľností nie je žalovaný, ale fyzické osoby zapísané na príslušných listoch vlastníctva. Pokiaľ žaloba nesmerovala proti všetkým v katastri zapísaným podielovým spoluvlastníkom, ale proti žalovanému ako pozemkovému spoločenstvu, bolo potrebné ju zamietnuť pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v konaní a v nadväznosti na to aj pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Nad rámec vyššie uvedeného súd prvej inštancie uviedol, že žalobe by nebolo možné vyhovieť, pretože žalobkyňa nepreukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam ani z titulu konfiškácie, prevzatia (záboru) na základe zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy, ani vydržania. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 31. marca 2015 sp. zn. 20 Co 25/2014

rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Skutkové zistenia zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistenom skutkovom stave, preto odvolací súd poukázal na vecne správne právne závery súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že žaloba o určenie vlastníckeho práva musí smerovať voči tej osobe, ktorá je formálne v katastri zapísaná za vlastníka, a ak je ich viac, tak voči všetkým týmito osobám (formálnym spoluvlastníkom); inak na takejto žalobe nie je daný naliehavý právny záujem. Žalovaný zjavne takouto osobou nie je a zo žiadneho zákonného ustanovenia nemožno vyvodiť, že by bol oprávnený vo vlastnom mene konať na účet osôb formálne v katastri zapísaných za vlastníkov, preto nie je v konaní pasívne vecne legitimovaný a z tohto dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. Namietala, že jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalovaného k jej odvolaniu, nemohla sa s ním oboznámiť a dozvedela sa o ňom až z rozsudku odvolacieho súdu, a tiež tým, že rozhodnutia súdov nižších stupňov sú arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, nereagujú na jej argumentáciu, preto sú nepreskúmateľné. Podľa jej názoru pochybenie nastalo tiež v tom, že súdy nekonali so Slovenskou republikou ako správne označenou účastníčkou konania, ale s Lesmi SR. Odvolaciemu súdu vytýkala, že vec nesprávne právne posúdil, ak zákon č. 97/2013 Z.z. interpretoval tak, že pozemkové spoločenstvo môže len zastupovať jednotlivých členov a nie konať v ich mene, a na základe toho žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie zamietol. Navrhla, aby dovolací súd rozsudky oboch súdov nižších stupňov zrušil.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu označil dovolacie námietky žalobkyne za neopodstatnené, rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhol dovolanie zamietnuť.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

9. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

10. V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

11. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

12. Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zamerail na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.). Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Dovolateľka namieta, že nedoručením vyjadrenia žalovaného k jej odvolaniu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené žalovanému. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne písomne vyjadril. Hoci jeho vyjadrenie bolo formulované ako skutková a právna argumentácia, nebolo žalobkyni doručené v odvolacom konaní. Žalobkyňa teda nemala v odvolacom konaní možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu vyjadriť, pretože súd prvej inštancie ani odvolací súd jej toto vyjadrenie žalovaného nedoručili v štádiu odvolacieho konania.

15. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhej procesnej strane daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

16. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovaného

(č. l. 945) k odvolaniu žalobkyne (č. l. 901) bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobkyni mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola žalobkyni vytvorená, preto opodstatnene tvrdí, že jej tým bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

17. Vzhľadom na to, že v konaní bola dovolateľke odňatá možnosť pred súdom konať, je jej dovolanie nielen prípustné (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.